

911-1291. Érett középkor: Az önállósulás keresése.

A központi hatalom megosztottsága, elbizonytalanodása a helyi hercegségek felemelkedésének kedvez. A külső támadással szemben azonban sem a Bajor, sem a Sváb hercegség nem képes hatásosan védekezni. A 917-ben és 926-ban betörő magyarok szabadon garázdálkodnak Észak-Svájcban, Baselben, ahol a katedrális felgyújtják, illetve St. Gallenben. Ekkehard st. galleni szerzetes az apátság krónikájában feljegyzi a magyarok mulatozását és az általuk vértanúságot szenvedett szent Wiborada legendáját. 933-ban a szász I. Henrik a német római császárság megalapítója Riadénál, Merseburg közelében, fia, I. Ottó pedig a lechmezei ütközetben, Augsburg közelében győzi le a kalandozó magyarokat.

A Bodeni- és Genfi-tó között nyugaton a felső-burgundi királyság, keleten a német birodalom keretében a Sváb Hercegség, délen továbbra is Milano városa és a comoi püspökség játszik történelmileg meghatározó szerepet. A burgundi terjeszkedési kísérletet kelet felé sikerül 934-ben Winterthurnál megállítani. A közeli Zürich ezután egy ideig a Sváb hercegség legfontosabb támaszpontja, vásárhely, pénzverde és egyházi központ lesz. Az einsiedelni bencés kolostor Zürichtől délre, amelynek hercegi támogatással épült templomát 948-ban szentelik fel, lesz a hercegi család házi kolostora. Ottónak sikerül hűbérúrként elismertetnie magát a sváb, a bajor, a Lotaringiai herceggel. Rokoni kapcsolatokat épít ki Burgundiával. A Karoling patriarchális monarchia visszaállítási kísérletéhez és Itália politikájához szüksége van azonban az egyház támogatására és természetesen a déli út biztosítására az Alpokon át. A befolyása alá került nyugat svájci burgund kolostorok Moutier-Grandval, Romainmôtier, Payern vonala is a Nagy Szent Bernát hágó felé mutat. Végül 962-ben Rómában a pápával is császárrá koronáztatja magát. Későbbi utódjának, II. Henriknek a 11. század elején Burgundia az ölébe hull.

A kelet- és nyugat-svájci területek a német-római császárságon belül egy időre újra egyesülnek és Svájc évszázadokra a német-római császárok, a pápák, a burgund, illetve a francia királyok és a feltörekvő regionális nagybirtokos családok, a Zähringerek, a Kyburgerek, a Habsburgok, a Savoyiak hatalmi törekvéseinek a feszültségmezejébe kerül. A kor nagy történelmi eseményei, a keresztes hadjáratok, az egyházszakadás, a császár és a pápa összecsapása, az investitúra harc hátterében azonban egyelőre a svábföldi hercegi jogokért folyik a vetélkedés a lakosság feje fölött.

Az 1098-as kiegyezés a Stauferek és a Zähringerek között a Zähringereknek csak a Rajnától délre fekvő, területek, tehát a mai Svájc felett való hatalmi befolyást biztosítja. A hercegség székhelye Zürich, mint a krónikás írja, a „Svábföld

lehelőkelőbb városa” helyett, Ulm lesz. Viszont ettől kezdve Lenzburgot is a zürichi birodalmi helytartóság alá rendelik.

Zähringerek a következő évszázadban több várost alapítanak: Bernt, Fribourgot, Burgdorfot, Murtent, Thunt, Rheinfeldent.

A Zähringerek, és örököseik a Kyburg grófok kihalása után, 1263-ban, a porondon maradt két feltörekvő dinasztia, a Szavojaiak és a Habsburgok esnek egymásnak. Most már nem csupán keleten a régi raetiai hágók és nyugaton a Nagy Szent Bernát hágó birtoka a tét, hanem az új kereskedelmi útvonal is, a 13. század eleje óta járható Szent Gotthard-hágón keresztül. Végül az se mindegy, hogy ki lesznek majd a hűbéri rendszerbe tagolódo, korábban még többé-kevésbé önálló paraszti gazdaságok és az éppen megélénkülő kereskedelem következtében felvirágzó városok.

A Szavojai grófok, a burgund királyok egykori vazallusai ekkor már megkaparintották Genfét, a Vaud vidékét és a berni Oberland jórészét. Bern város és Murten pedig épp a Habsburgoktól való félelmében helyezik magukat Savoya védelme alá.

Az eredetileg elzászi Habsburgok 1000 körül vetik meg lábukat a középsvájci Aargauban és Luzernben. A családnak is nevet adó várakat, Habsburgot, Héjjavárat, Brugg mellett, a Rajnába torkolló Aare és Reuss összefolyásánál építik fel. Felveszik a grófi címet és birtokaikat már kezdetben is minden eszközzel, házassággal, örökösödéssel, ügyes lavírozással a császári címért, alkalmanként vásárlással szakadatlanul gyarapítják. A Savoyaiak elleni háborújuk után kötött békében 1267-ben ellenőrzésük alá kerül az egész Rajnától délre fekvő terület az Aare vonaláig. Ennél is nagyobb és a dinasztia, valamint Európa, azon belül Magyarország történelmét is meghatározó sikert jelent Habsburg Rudolf német császárrá való kikiáltása 1274-ben. Ezzel veszi kezdetét a késő középkor és nemsokára a svájci államszövetség kialakulása, a több mint 1200 éves előtörténet után a tulajdonképpeni svájci történelem.